

ПРАВОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Атаманчук Наталія Іванівна,

доктор юридичних наук, доцент,
провідний науковий співробітник відділу дослідження проблем
правотворчості та адаптації законодавства України до права ЄС
Інституту правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України

Проаналізовано правотворчу діяльність органів Державної податкової служби України, яка урегульовується такими нормативно-правовими актами, як: Податковим кодексом України, Порядком взаємодії Міністерства фінансів України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України, Положенням про Державну податкову службу України.

Наголошено, що правотворча діяльність, як одна з основних функцій податкових органів потребує подальшого реформування та удосконалення в умовах прийняття Закону України «Про правотворчу діяльність». Державна податкової служби України як суб'єкт правотворчої ініціативи наділений правом вносити на розгляд суб'єкта правотворчої діяльності проекти нормативно-правових актів, що належать до сфери діяльності податкових органів.

Доведено, що Державної податкової служби України здійснює правотворчу діяльність з метою конкретизації законів та підзаконних нормативно-правових актів у тих сферах, які потребують додаткового врегулювання. Сучасний стан податкового законодавства є досить суперечливим та заплутаним і потребує подальшого вдосконалення. Реформування податкового законодавства з дотриманням вимог, закладених у міжнародно-правових документах залишається пріоритетним завданням правотворчої діяльності Державної податкової служби України в умовах отримання нашою державою статусу кандидата на членство в ЄС.

Проаналізовано статистичні показники кількості внесених змін і доповнень до Податкового кодексу України в період із 01.01.2011 р. до 01.05.2024 р. Вивчено звіт нормотворчої діяльності Державної податкової служби України у 2022 р., 2023 р. та план діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів у сфері господарської діяльності на 2024 рік, які засвідчують активну правотворчу діяльність податкових органів.

Ключові слова: правотворча діяльність, учасники правотворчої діяльності, Державна податкова служба України, податкові органи, функції податкових органів, податкове законодавство, податкова політика, податкова система, оподаткування.

Atamanchuk Nataliia. Law-making activity of the bodies of the State Tax Service of Ukraine: theoretical and legal aspects

The law-making activity of the bodies of the State Tax Service of Ukraine, which is regulated by such normative and legal acts as: the Tax Code of Ukraine, the Procedure for the interaction of the Ministry of Finance of Ukraine with the central bodies of the executive power, whose activities are directed and coordinated by the Cabinet of Ministers of Ukraine through the Minister of Finance of Ukraine, the Regulation on the State tax service of Ukraine.

It was emphasized that law-making activity, as one of the main functions of tax authorities, needs further reform and improvement in the conditions of adoption of the Law of Ukraine "On Law-making Activity". The State Tax Service of Ukraine, as a subject of law-making initiative, has the right to submit for consideration by the subject of law-making activity drafts of normative legal acts belonging to the sphere of activity of tax authorities.

It has been proven that the State Tax Service of Ukraine carries out law-making activities with the aim of specifying laws and subordinate legal acts in those areas that require additional regulation. The current state of tax legislation is quite contradictory and confusing and needs further improvement. Reforming the tax legislation in compliance with the requirements laid down

in international legal documents remains a priority task of the law-making activity of the State Tax Service of Ukraine in the conditions of our country obtaining the status of a candidate for EU membership.

The statistical indicators of the number of amendments and additions to the Tax Code of Ukraine in the period from 01.01.2011 to 01.05.2024 were analyzed. The report on the rule-making activity of the State Tax Service of Ukraine in 2022, 2023 and the activity plan for the preparation of draft regulatory acts were studied. in the field of economic activity for 2024, which testify to the active law-making activity of tax authorities.

Key words: *law-making activity, participants of law-making activity, State Tax Service of Ukraine, tax authorities, functions of tax authorities, tax legislation, tax policy, tax system, taxation.*

Постановка проблеми. Прийняття 24 серпня 2023 року Закону України «Про правотворчу діяльність» (далі – Закон № 3354-IX) [1] стало важливим кроком на шляху впорядкування правотворчого процесу в нашій державі, оскільки, даний Закон визначає правові та організаційні засади правотворчої діяльності, принципи і порядок її здійснення, учасників правотворчої діяльності, правила техніки нормопроекування, порядок здійснення обліку нормативно-правових актів, а також правила дії нормативно-правових актів, усунення прогалин, подолання колізій у нормативно-правових актах та здійснення контролю за реалізацією нормативно-правових актів. Не зважаючи на те, що введення в дію Закону № 3354-IX відбудеться через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, введення Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» [2], прийняття цього закону на сьогодні сприятиме вдосконаленню як нормотворчого процесу, так і правозастосовної практики в нашій державі.

Слушною є думка О. Кота, про те, що «цей Закон – своєрідний дороговказ для всіх учасників правотворчого процесу. Він прийнятий з метою впорядкування правотворчої діяльності в Україні, посилення взаємодії між її учасниками в процесі підготовки нормативно-правових актів, а також контролю за їх реалізацією, забезпечення участі громадянського суспільства в правотворчій діяльності та якості законодавства України» [3].

Зауважимо, що Законом учасниками правотворчої діяльності визначено: суб'єктів правотворчої діяльності, суб'єктів правотворчої ініціативи, суб'єктів забезпечення правотворчої діяльності та заінтересованих осіб [1, ст. 4].

При цьому, у дослідженні проблем правотворчості важливого значення набувають такі його учасники, як органи державної влади. Оскільки, підписання Україною Угоди про асоціацію [4], а також отримання статусу кандидата на членство в ЄС зумовлює потребу системних змін у діяльності органів державної влади. Основним завданням органів державної влади України у сфері правотворчої діяльності є виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що є умовою набуття нашою державою в перспективі повноправного членства в ЄС.

Осмислення сутності, змісту і природи правотворчості органів публічного управління, на думку Л. Шапенко, є важливим науково-практичним завданням в аспекті формування механізму правотворчості в сучасних умовах правового регулювання та забезпечення системи зворотного зв'язку між результатом правотворчої діяльності, нормативно-правовими актами та правозастосовною практикою [5, с. 217].

Особливого значення набуває удосконалення діяльності податкових органів, які є контролюючими органами щодо дотримання законодавства з питань оподаткування. Оскільки, саме податкові надходження є фінансовою основою функціонування будь якої держави, забезпечення здійснення подальших змін та реформ задля входження до спільного Європейського правового простору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблемних питань правотворчості в Україні знайшло своє відображення у таких працях, як: збірнику наукових праць «Правотворчість в Україні: перспективи законодавчого врегулювання» за заг. ред. О. Кота, А. Гриняка, Н. Міловської [6]; колективній монографія

«Правовий моніторинг як складова правотворчої та правозастосовчої діяльності» за заг. ред. О. Кота, А. Гриняка, Н. Міловської [7]; наукових статтях Є. Бодюла «Теоретико-правові аспекти визначення суб'єктного складу правового моніторингу в Україні» [8]; А. Колодія, В. Тернавської, О. Колодія «Правотворчість Українського народу як форма реалізації конституційно-правової політики держави» [9]; Н. Оніщенко «Правотворчість: від методологічних засад до практичного призначення» [10]; В. Риндюк «Правотворчість як вид юридичної діяльності: праксеологічний аспект» [11]; Н. Харченко «Правотворчість в Україні: стан та тенденції розвитку» [12] та інших.

Правотворча діяльність органів державної влади, в тому числі і органів державної податкової служби стала предметом досліджень таких науковців, як: К. Глуховеря [13], О. Дніпрова [14], М. Кармаліти [15], Т. Костюк [16], М. Тернушак [17], Л. Шапенко [5]. Однак, незважаючи на значні наукові доробки у цій сфері, у сучасних умовах гармонізації податкового законодавства подальшого дослідження потребують питання правотворчої діяльності органів Державної податкової служби України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна податкова служба України (далі – ДПС України) є центральним органом виконавчої влади, основним завданням якого є реалізація державної податкової політики, тобто діяльності щодо встановлення, правового регламентування та організації справляння податків і податкових платежів у централізовані фонди грошових ресурсів держави.

Стратегічним планом на 2022–2024 рік [18] ДПС України затверджено як повністю транспарентною, сучасною та технологічною податковою службою, яка надає якісні та зручні послуги платникам, ефективно адмініструє податки, збори та платежі і виявляє нетерпимість до корупції.

Варто зазначити, що Стратегічними цілями діяльності ДПС України на 2022 – 2024 роки визначено: ефективне управління діяльністю; ефективне адміністрування податків, зборів, платежів;

формування іміджу ДПС як сервісної служби європейського зразка з високим рівнем довіри у суспільстві; протидія ухиленню від оподаткування шляхом запровадження міжнародних стандартів та вдосконалення аналітичних інструментів; формування кваліфікованої, ефективної та мотивованої команди [18].

З урахуванням вимог, які на сьогодні постали перед податковими органами, існує необхідність як подальшого реформування ДПС України, так і нормативного закріплення відповідних перетворень, нових завдань, повноважень та стандартів функціонування. Важливим аспектом подальших змін є напрям правотворчої діяльності ДПС України, який реалізується через закріплені в законодавстві повноваження, що визначають завдання і функції, покладені на контролюючі органи.

Так, до функцій податкових органів, закріплених у пп. 19⁻¹.1.25, 19¹.1.30, 19⁻¹.1.31 п. 19⁻¹.1 ст. 19⁻¹ Податкового кодексу України (далі – ПК України), належать: розробка та надання пропозицій щодо нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції контролюючих органів; розробка пропозицій до проектів міжнародних договорів України з питань оподаткування та забезпечення виконання укладених міжнародних договорів; надання центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, узагальненої практики застосування законодавства з питань оподаткування, законодавства з питань сплати єдиного внеску [19].

Відповідно до пп. 19¹.1.25 п. 19¹.1 ст. 19 ПК України [19] та п. 3.1 та п. 3.3 розділу III Порядку взаємодії Міністерства фінансів України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2011 року № 1789 [20], а також до п. 4 Положення про Державну податкову службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 227 [21], всі проекти законодавчих та інших нормативно-правових актів, що належать до сфери діяльності ДПС, в уста-

новленому порядку направляються до Міністерства фінансів України.

Положення про Державну податкову службу України визначає такі завдання ДПС як: вносити в установленому порядку на розгляд Міністра фінансів пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів центральних органів виконавчої влади, наказів Мінфіну, а також подавати Міністрові фінансів на погодження позицію щодо проектів нормативно-правових актів, розробниками яких є інші центральні органи виконавчої влади; розробляти проекти законів України, проекти актів Президента України, Кабінету Міністрів України, проекти наказів Мінфіну та пропозиції щодо інших нормативно-правових актів з питань, що належать до сфери діяльності ДПС, та в установленому порядку подавати їх Міністру фінансів; розробляти та подавати пропозиції щодо форм податкових декларацій (розрахунків), звітності та інших документів [21].

Зауважимо, що правотворча діяльність, як одна з основних функцій податкових органів потребує подальшого удосконалення в умовах прийняття Закону України «Про правотворчу діяльність» [1].

Відповідно до ст. 4 Закону суб'єктом правотворчої ініціативи, є орган державної влади, інший державний орган, його посадова особа, інший уповноважений суб'єкт, який відповідно до Конституції України та (або) закону чи прийнятого відповідно до них іншого нормативно-правового акта має право вносити на розгляд суб'єкта правотворчої діяльності проект нормативно-правового акта для його прийняття (видання) в порядку, встановленому законом [1, ст. 4].

Суб'єктами правотворчої діяльності, відповідно ст. 4 Закону, є органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи та інші суб'єкти, наділені Конституцією України та (або) законом повноваженнями щодо прийняття (видання) нормативно-правових актів, а саме: Український народ на всеукраїнському референдумі; Верховна Рада України; Президент України; Кабінет Міністрів України; міністерства; інші органи державної влади та інші суб'єкти публічного

права, які згідно із законом здійснюють від імені держави правотворчу діяльність та юрисдикція яких поширюється на територію України (далі - інший державний орган); Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, міністерства Автономної Республіки Крим; голови місцевих державних адміністрацій та керівники структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій; територіальна громада на місцевому референдумі; органи місцевого самоврядування [1, ст. 4].

Варто зазначити, що праву суб'єкта правотворчої ініціативи на внесення правотворчої ініціативи завжди кореспондує юридичний обов'язок суб'єкта правотворчої діяльності розглянути її, прийняти або відхилити. Окрім того, у суб'єктів правотворчої ініціативи, на відміну від суб'єктів правотворчої діяльності, немає повноважень щодо прийняття (видання) нормативно-правових актів установчого характеру у сфері оподаткування. Отже, ДПС України як суб'єкт правотворчої ініціативи наділений правом вносити на розгляд суб'єкта правотворчої діяльності проекти нормативно-правових актів, що належать до сфери діяльності податкових органів.

Відповідно до публічного звіту в. о. Голови ДПС України Т. Кірієнко у 2022 році податковими органами було проведено роботу з відпрацювання та супроводження 93 проектів нормативно-правових актів, зокрема, підготовлено 121 пропозицію до проектів законів, що зареєстровані у Верховній Раді України, а також 102 пропозиції щодо впливу законопроектів на показники бюджету [22].

У 2023 році з врахуванням доручень Уряду та Міністерства фінансів України регуляторна діяльність ДПС України була направлена на приведення регуляторних актів у відповідність до норм податкового законодавства, законодавства з питань сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, інших законів України, а також норм законодавства Європейського Союзу, а саме на:

удосконалення системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового та порядку роботи

представників контролюючих органів на акцизних складах та податкових постах, а також нормативне врегулювання питань, пов'язаних з забезпеченням ведення податковими органами Єдиного державного реєстру місць зберігання спирту;

реалізацію норм податкового законодавства, пов'язаних з переходом юридичної особи на оподаткування як резидента Дія Сіті;

нормативне врегулювання питань щодо організації роботи податкових органів в процесі ведення обліку податків, зборів, платежів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та зарахування у рахунок майбутніх платежів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування або повернення надміру та/або помилково сплачених коштів з урахуванням змін у податковому законодавстві;

удосконалення механізму автоматизованого моніторингу відповідності податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних;

вирішення проблемних питань, пов'язаних з реєстрацією реєстраторів розрахункових операцій, книг обліку розрахункових операцій, розрахункових книжок;

актуалізацію порядку розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків;

удосконалення форм податкових декларацій, розрахунків, звітів, що подаються платниками з податку на прибуток підприємств, плати за землю, рентної плати, транспортного податку, збору за місця для паркування транспортних засобів, туристичного збору тощо [23].

Одним з основних напрямів роботи ДПС України у сфері державної регуляторної політики у 2024 році залишатиметься підготовка проєктів регуляторних актів, спрямованих на забезпечення реалізації норм податкового законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших питань, контроль за виконання якого покладено на податкові органи [23].

План діяльності ДПС України з підготовки проєктів регуляторних актів у сфері господарської діяльності на 2024 рік від

05 грудня 2023 р. [24] передбачає розробку 8 наступних документів, а саме: проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. № 1257»; Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 р. № 894»; Проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств»; Проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків»; Проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку інформаційної взаємодії органів Державної податкової служби України, Державної казначейської служби України та банків, небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей у процесі передачі платіжних інструкцій на примусове списання (стягнення) коштів в електронній формі»; Проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про внесення змін до Порядку зарахування у рахунок майбутніх платежів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування або повернення надміру та/або помилково сплачених коштів»; Проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до форми декларації з акцизного податку та Порядку заповнення та подання декларації з акцизного податку»; Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку випуску, обігу та погашення податкових векселів, які видаються до отримання з акцизного складу спирту етилового неденатурованого, призначеного для переробки на алкогольні напої (крім виноматеріалів та вермутів), та до ввезення на митну територію України алкогольних напоїв в ємностях, які не є споживчою тарою, для їх розливу у споживчу тару виробником алкогольних напоїв».

Окрім того, наказом ДПС України від 09 січня 2024 р. № 16 затверджено План-графік здійснення заходів із відстеження

результативності регуляторних актів структурними підрозділами Державної податкової служби України у 2024 році [25].

Варто зазначити, що ДПС України здійснює правотворчу діяльність з метою конкретизації законів та підзаконних нормативно-правових актів у тих сферах, які потребують додаткового врегулювання. Оскільки, сучасний стан податкового законодавства є досить суперечливим, громіздким та заплутаним і потребує подальшого вдосконалення. Для прикладу, в період із 01.01.2011 р. до 01.05.2024 р. лише до ПК України внесені зміни і доповнення 213 законами України, а саме: у 2011 р. – 17, у 2012 р. – 22, у 2013 р. – 9, у 2014 р. – 26, 2015 р. – 26, у 2016 р. – 8, у 2017 р. – 8, у 2018 р. – 8, у 2019 р. – 10, у 2020 р. – 17, у 2021 р. – 12, у 2022 р. – 28, у 2023 р. – 20, у 2024 р. – 2 [19]. Однак, зміни, що вносяться до законів України з питань оподаткування не завжди здатні вирішити існуючі проблеми і на практиці досить часто спричиняють нові колізії через суперечність норм одна одній.

Т. Костюк обґрунтовано, що «подолати прогалини у податковому законодавстві найбільш доцільно через проведення активної нормотворчої діяльності, що передбачає удосконалення існуючих та створення нових нормативно-правових актів у відповідній сфері» [16, с. 15].

Поділяємо думку М. Кармаліти, що законодавство у сфері податків та зборів є сформованим, водночас процес його вдосконалення триває, що полягає у виробленні нових правових приписів, внесенні змін у чинні шляхом уточнення та/або доповнення [15, с. 115–116].

Висновки. Вважаємо, що прийняття Закону України «Про правотворчу діяльність» та його подальше введення в дію безперечно сприятиме вдосконаленню як правотворчого процесу, так і правозастосовної практики, адже якість законодавства, забезпечення його системності, повноти, логічності, відповідності визаним світовим і європейським стандартам безпосередньо залежить від впорядкованості самої правотворчої діяльності.

Процес планування правотворчої діяльності органами ДПС України, розробка та

надання пропозицій щодо нормативно-правових актів з питань, що належать до їх компетенції, а також здійснення правового моніторингу є досить важливим і потребує подальшого вивчення в умовах сьогодення. Вироблення науково обґрунтованих шляхів удосконалення правотворчої діяльності органів ДПС України сприятиме впорядкуванню правотворчості, посиленню взаємодії між її учасниками у процесі підготовки нормативно-правових актів, а також контролю за їх реалізацією, забезпеченню участі громадянського суспільства у правотворчій діяльності та якості податкового законодавства України. Оскільки, реформування податкового законодавства з дотриманням вимог, закладених у міжнародно-правових документах залишається пріоритетним завданням правотворчої діяльності в умовах отримання нашою державою статусу кандидата на членство в ЄС.

Розглядаючи правотворчість у діяльності органів ДПС України, можна визначити такі нормативно-правові акти, які регулюють процес правотворення як: ПК України, Порядок взаємодії Міністерства фінансів України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2011 року № 1789, Положення про Державну податкову службу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227.

Правотворча діяльність, як одна з основних функцій податкових органів потребує подальшого удосконалення в умовах прийняття Закону України «Про правотворчу діяльність». На ДПС України як суб'єкта правотворчої ініціативи, що наділений правом вносити на розгляд суб'єкта правотворчої діяльності проекти нормативно-правових актів, покладається відповідальність за ефективність та своєчасність підготовлених та поданих законопроектів та інших нормативно-правових актів, яких потребує наша держава.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24 серпня 2023 року № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#n59>.
2. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України 24 лютого 2022 року № 64/2022 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
3. Кот О. Закон «Про правотворчу діяльність» – це дороговказ для учасників правотворчого процесу в Україні. URL: <https://lawmaking.academy/zakon-pro-pravotvorchu-diyalnist-tse-svoyeridnyjdorogovkaz-dlya-uchasnykiv-pravotvorchogo-protseesu-v-ukrayini-nagoloshuye-oleksij-kot-starshyj-partner-yuf-antika-dyrektor-ndi-pravotvorchosti-ta-naukov/>.
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 16 вересня 2014 року № 1678-VII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
5. Шапенко Л.О. Зміст та природа правотворчості органів публічного управління. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 1. С. 217–220.
6. Правотворчість в Україні: перспективи законодавчого врегулювання: збірник наукових праць / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Н. В. Міловської. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 226 с.
7. Правовий моніторинг як складова правотворчої та правозастосовчої діяльності: монографія / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Н. В. Міловської. Київ: Алерта, 2023. 268 с.
8. Бодюл Є.М. Теоретико-правові аспекти визначення суб'єктного складу правового моніторингу в Україні. *Нове українське право*. 2023. Вип. 4. С. 52–57.
9. Колодій А.М., Тернавська В. М., Колодій О. А. Правотворчість Українського народу як форма реалізації конституційно-правової політики держави. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2023. Т. 30. №1. С. 64–90.
10. Оніщенко Н. Правотворчість: від методологічних засад до практичного призначення. *Scientific Collection «InterConf»*. 2023. № 150. С. 318–325.
11. Риндюк В.І. Правотворчість як вид юридичної діяльності: праксеологічний аспект. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2019. Випуск 4 (44). С. 137–142.
12. Харченко Н. Правотворчість в Україні: стан та тенденції розвитку. *Молодий вчений*. 2022. № 9 (109). С. 112–115.
13. Глуховеря К.М. Адміністративна правотворчість в діяльності публічної адміністрації: сутнісна характеристика. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 4. С. 191–194.
14. Дніпров О. Видання нормативних актів як форма діяльності центральних органів виконавчої влади в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 12. С. 143–147.
15. Кармаліта М.В. Приватний і публічний інтерес у системі податкових правовідносин: монографія. Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2019. 328 с.
16. Костюк Т.В. Адміністративні процедури в діяльності податкових органів: автореф. на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, 2021. 26 с.
17. Тернушак М.М. Нормотворчість у діяльності органів державної податкової служби. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 259–269.
18. Про затвердження місії та Стратегічного плану Державної податкової служби України на 2022 – 2024 роки» (із змінами): наказ Державної податкової служби України від 22 листопада 2021 року № 965. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/77553.html>.
19. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n5748>.
20. Порядок взаємодії Міністерства фінансів України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України: наказ Міністерства фінансів України від 29 грудня 2011 року № 1789. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-12#Text>.

21. Положення про Державну податкову службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#n15>.

22. Публічний звіт ДПС за 2022 рік. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/657704.html>.

23. Інформація про здійснення Державною податковою службою України державної регуляторної політики у 2023 році. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/regulyatorna-politika-/informatsiya-pro/informatsiya-pro-2023/>.

24. План діяльності Державної податкової служби України з підготовки проєктів регуляторних актів у сфері господарської діяльності на 2024 рік від 05 грудня 2023 року. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/regulyatorna-politika-/plan-diyalnosti/plan-diyalnosti-derjavnoi-podatkovoi-/78614.html>.

25. План-графік здійснення заходів із відстеження результативності регуляторних актів структурними підрозділами Державної податкової служби України у 2024 році: наказ Державної податкової служби України від 09 січня 2024 року № 16. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/regulyatorna-politika-/plan-grafik-zdiysnennya-zahodiv/plan-grafik/78683.html>.